

forflag, der indeholder en Bestemmelse om, at Loven skal gjælde for Kjøbenhavn først og siden paa Landet. Jeg tror, at der muligvis dog kan være nogen Trang dertil i Kjøbenhavn, men derom skal jeg ikke tillade mig at have nogen Mening, efterdi det ligger uden for min Erfaringskreds. I den Henseende stoler jeg paa, at der er Kjøbenhavnere nok — jeg havde nær sagt: desværre — i dette Thing, som kunne tage Kjøbenhavn i Forsvar mod Foranstaltninger af denne og lignende Bestaaffenhed, som ikke maatte være fornødne for Kjøbenhavn, og saa tier jeg ganske rolig til, at Kjøbenhavn staar i Loven. Men jeg tier paa ingen Naade til, at Landet staar der; thi det staar der med Urette efter den Opfattelse, jeg har af Forholdene. Et enkelt Mand kan komme til at lide Uret og Skade over for Statsforanstaltninger, indeholder ikke tilstræffelig Anledning for Lovgivningsmagten til at skride ind. Saa vidt jeg har forstaaet den høitærede Justitsminister, foreligger der i alt Fald kun 2—3 Tilfælde i den Retning i hans Embedstid; men det er aldeles som en Draabe i Havet af den Slags Ting. Der sker saa mange Udebrande hvert Aar, at disse Klager maatte komme til Justitsministeren, ikke blot i snefevis, men i hundredevis, for at kunne faae den Bøgt, at det var værd at sætte Lovgivningsmagten i Arbejde derfor; men for saadanne enkelte Tilfældes Skyld gaar det ikke an. Jeg er overbevist om, at det ærede Medlem for Aarhus Amts 2den Valgkreds (Singerslev) selv maa tilstaa, at Tilfældene ere saa spredte og sjeldne, hvor der virkelig er Tale om en større Uret i dette Forhold, at det vistnok ogsaa synes mig — fra hans Side vilde være naturligt, om han sluttede sig til os, der ere sikre paa, at denne Sag ingen Betydning har for Landboerne i Almindelighed uden den, at i det Tilfælde, at Loven gaar igjennem, saaledes som den er, vil det Tilfælde kunne indtræde, at en fattig Kommune kan komme til at betale en stor Skade af den omtalte Slags for saadanne Beboere, som hverken trænge dertil eller kunne have nogen som helst Udkomst til Medlidenhed. Jeg kan heller ikke se, saaledes som den høitærede Justitsminister vilde paastaa, at denne Sag ikke har Lighed med Assurance for Løsøre eller den Slags Ting. Det forekommer mig, at naar jeg er Eier af en Ting, saa er det hovedsagelig i min Interesse frem for i nogen Andens at forsikre mig saa yderlig som mulig mod at lide Tab af min Eiendom, og hvad enten det er Løsøre eller Træer og Frugter i en Have eller Sæd paa Marken, saa er min Interesse lige stor. Jeg kan virkelig ikke faae ud af mit Hoved, at det ikke skulde være at misagte Folkets Selvstyrelsesret lige over for dets egne pefuniære Interesser, om Staten tager et saadant Forhold som dette i sin Haand og gjør en Lov med Hensyn dertil, naar der er andre ganske anderledes storartede Forhold, som den har overladt til Folkets egen Foretagelsesaaend. Jeg kan

ikke paa nogen Naade gaa ind paa denne Betragtning, men maa fastholde, hvad jeg en Gang har gjort gjældende.

M. Andersen: Jeg tror at turde antage, at en Del af de Bemærkninger, som adskillige ærede Medlemmer ere fremkomne med imod denne Lov, noget skrive sig derfra, at de Gjenstande, som der her kan blive Tale om at erstatte, ikke ere det Objekt, hvorpaa selve Erstatningen bliver at fordele. Det kan meget let hende, at der kan blive Tale om at udrede en stor Erstatning til en Mand, som kun vilde have en forholdsvis ringe Del at udrede til den Slags Erstatninger i Kommunen. Jeg tror at turde antage, at Uvillien imod Lovforlaget for en Del skrives sig derfra, og jeg kan heller ikke Andet end indrømme, at der er noget Grundet deri. Erstatningen bliver at tilveiebringe efter Reglerne for Tilveiebringelsen af Bidrag til Kommunerne; men den Skade, som der kan være Tale om at erstatte, kan i visse Tilfælde være saaledes, at den slet ikke staar i noget rimeligt Forhold til den Paagjældendes Bidrag til Kommunen. Saa er der ogsaa en anden Betragtning, som jeg tror gjør sig gjældende hos adskillige ærede Medlemmer, og som ogsaa har Noget for sig, nemlig at der i Kommunerne paa Landet i Almindelighed kun er enkelte, for hvis Vedkommende der kunde være Tale om at udrede saa store Skadeserstatninger, at det slet ikke sammenlignelsesvis kom andre Beboeres Skadeserstatning nær i Tilfælde af, at Skade overgik dem. Jeg tror, at det er disse Grunde, som ere tilstede hos adskillige ærede Medlemmer til at være imod Loven, og jeg indrømmer, som sagt, at der er noget Besøjet deri. Jeg tror imidlertid, at man kunde noget høre paa dette, desom man vilde aldeles gaa bort fra Sognekommunerne og lade Amtskommunerne være dem, der skulde udrede Erstatningen. Byrden vilde da ikke blive saa søgelig for den enkelte Kommune, som ellers. Efter Lovforlaget er det jo ganske vist saa, at naar Erstatningen gaar ud over en vis Sum pr. Ed. Hartkorn, skal en Del gaa over paa Amtskommunen; men jeg tror, at hvis man lagde det Hele over paa Amtskommunen, vilde Uvillien noget forsvinde, idet man derved vilde opnaa, at Flere med saadanne kostbare Anlæg eller Haver kom til at deltage i Erstatningen, medens det, naar det kun er Sognekommunen, der skal udrede Erstatningen, i Reglen kun er en enkelt Mand i Kommunen, der har et saadant kostbart Anlæg. Jeg vil anse det for tilraadeligt for den ærede Minister, dersom han overhovedet sætter Pris paa at faae Loven frem, at han gaar ind paa at forandre det saaledes, at det bliver Amtskommunen og ikke Sognekommunen, som skal erstatte de Tab, her er Tale om at erstatte.

P. C. Olsen: Over for det ærede Med-